

UZASADNIENIE

odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Radzyń Podlaski na lata 2022-2030.

Uzasadnienie zawierające informacje o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 49 ustawy OOS

1. Charakter działań przewidzianych w dokumencie:

a) Stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Radzyń Podlaski na lata 2022-2030 jest jednym z kluczowych elementów planowania rozwoju lokalnego. Dokument został sporządzony na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tekst jednolity: Dz.U. z 2021 poz. 485). Dokument stanowi wieloletni program działań miasta w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, zmierzający do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do jego zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. GPR jest dokumentem, zawierającym kompleksową identyfikację i określenia skali problemów społecznych i rozwojowych Miasta Radzyń Podlaski, ich analizę i diagnozę oraz rozwiązania opracowane by problemy te zniwelować lub rozwiązać. Procesy i działania opisane w nim będą służyć przeciwdziałaniu fragmentaryzacji przestrzeni miasta, wyprowadzać wyznaczone obszary z sytuacji kryzysowej, prowadzić do spadku intensywności zjawisk o charakterze dysfunkcyjnym, jak również ograniczania obszarów kryzysowych na terenie miasta. GPR wskazuje ponadto najbardziej efektywne narzędzia mające na celu przywrócenie spójności społecznej i zrównoważenie procesów rozwojowych. Stanowi on podstawowy instrument długofalowego zarządzania, który pozwoli na zapewnienie ciągłości i trwałości realizacji działań władz miasta w obszarze rewitalizacji, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwi również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami: kulturowymi i przyrodniczymi, ludzkimi, infrastrukturalnymi czy też finansowymi.

GPR został przygotowany z myślą o precyzyjnym zidentyfikowaniu potrzeb w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Celem GPR jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego wskazanych obszarów zdegradowanych poprzez wdrożenie programu rewitalizacji, który zapewni przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji

wyznaczonych obszarów oraz polepszy jakość życia mieszkańców. Określa on strategię długoterminową, wizję, cel i odpowiadające im kierunki działań w zakresie prowadzonego procesu rewitalizacji. Cele i działania sformułowane zostały na podstawie zidentyfikowanych problemów i potrzeb obszaru rewitalizacji.

Wizja, cel główny, cele strategiczne i cele szczegółowe działań opisano w Rozdziale 5. Część *planistyczna*. Projekty planowane do realizacji, zgłoszone do GPR zostały zaprezentowane w ramach dwóch rozdziałów: 5.2.1 *Lista planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych* oraz 5.2.2 *Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych*.

Istotą dokumentu jest próba zdiagnozowania problemów społecznych Miasta Radzyń Podlaski, a w dalszej kolejności także gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych, a następnie dokonanie pełnej oceny stanu miasta i poszczególnych jednostek referencyjnych przez pryzmat tak zdefiniowanych obszarów problemowych. Na podstawie tak przeprowadzonej diagnozy wskazano obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych i w konsekwencji wyznaczono obszary zdegradowane oraz tereny, który winny zostać poddane rewitalizacji. I to dla nich ostatecznie opracowano Gminny Program Rewitalizacji i zdefiniowano katalog działań, które – konsekwentnie wdrażane i realizowane – będą prowadziły do sukcesywnego wydzwignięcia się z sytuacji kryzysowej lub przynajmniej minimalizowania jej skutków. W GPR ujęto działania, które w perspektywie do 2030 r. winny być realizowane z wykorzystaniem środków unijnych (EFRR, EFS), ale co równie ważne także działania, które finansowane będą z innych środków publicznych oraz prywatnych. Połączenie aktywności wielu osób i instytucji, także różnych środków, w tym właśnie zarówno publicznych, jak i prywatnych pozwoli w sposób kompleksowy rozwiązać wszystkie zdiagnozowane w dokumencie problemy.

Warto także pamiętać, iż szereg projektów i działań zdefiniowanych w dokumencie ma charakter albo miękki (doradczy, szkoleniowy) albo organizacyjny. Ważne, że żaden z projektów inwestycyjnych – zarówno z listy podstawowych projektów rewitalizacyjnych, jak i dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych – nie jest projektem, który oddziałuje negatywnie na środowisko, w tym w szczególności na obszary objęte programem NATURA 2000. Jednocześnie sporo miejsca dokument poświęca szeroko rozumianemu zrównoważonemu rozwojowi, w tym potrzebie ochrony przyrody, budowaniu społecznego poczucia wartości środowiska przyrodniczo-krajobrazowego, w którym żyją i funkcjonują mieszkańcy miasta.

GPR stanowi dokument ogólny, w ramach którego zaplanowano zadania zarówno inwestycyjne, jak i nieinwestycyjne. Ma on charakter koncepcyjny, ogólny, a realizowane w

jego ramach działania będą miały zasięg lokalny. Większość z nich realizowana będzie w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Niektóre z nich obejmą teren Miasta Radzyń Podlaski (nie wykraczają poza teren miasta). Ich rodzaj, skala i usytuowanie, a tym samym wpływ na środowisko, będzie badany na etapie realizacji konkretnych inwestycji. Program nie zawiera zapisów, które wprowadzałyby ograniczenia, co do typu działalności lub inwestycji, która może być dozwolona na wskazanym obszarze. Należy również podkreślić, że konkretne inwestycje zaplanowane w GPR, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, przed przystąpieniem do ich realizacji, będą podlegały odrębnej procedurze oceny oddziaływania na środowisko.

Wskazane w dokumencie przedsięwzięcia i kierunki strategicznego rozwoju mają jedynie na celu zapewnienie wzrostu społeczno-gospodarczego miasta z wykorzystaniem potencjału społeczności na poziomie lokalnym, przy zapewnieniu odpowiedniej jakości środowiska, ochrony klimatu Ziemi, jak również tworzenie warunków zdrowego życia mieszkańców w chwili obecnej i w przyszłości.

W celu wykluczenia prawdopodobieństwa negatywnego znaczącego oddziaływania ustaleń GPR na środowisko, w tym na zasoby przyrody i funkcje ekologiczne, w dokumencie wyznaczono ramy korzystania ze środowiska dla potrzeb realizacji tychże ustaleń. Istotnym elementem rewitalizacji, zwłaszcza w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznej jest realizacja tego zadania w sposób zrównoważony, który przy zastosowaniu rozwiązań ułatwiających dostępność miejsc dla większej liczby grup społecznych zachowa również przyrodnicze walory terenu, które również pozytywnie wpływają na funkcjonowanie lokalnych społeczności. Dlatego też projekty rewitalizacyjne mają na celu zachowanie terenów zielonych, ochroną istniejących pomników przyrody oraz siedlisk gatunków chronionych. Niewskazane jest nadmierne usuwanie drzew i krzewów oraz przekształcanie terenów zielonych w wybetonowane place. Mając na względzie postępujące zmiany klimatu, w tym okresy o wysokich temperaturach, nie przewiduje się usuwania większości drzew z osłoniętych placów, do utrudniłoby lub uniemożliwiło wielu osobom korzystanie z przestrzeni publicznej.

Wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą prowadzone w sposób zapewniający troskę o zachowanie terenów zielonych na terenach rewitalizacji, zwłaszcza w zakresie ochrony bioróżnorodności przyrodniczej, w tym siedlisk gatunków chronionych. Realizowane projekty nie spowodują zniszczenia istniejących i potencjalnych siedlisk gatunków chronionych. W celu ochrony liczebności wielu chronionych gatunków ptaków (m.in. jerzyki, kawki, wróble, mazurki, kopciuszkę) oraz nietoperzy, w ramach prac związanych z modernizacją i termomodernizacją budynków, wprowadza się następujące ramy korzystania ze środowiska:

- a) ze względu na możliwość zasiedlania budynków przez gatunki ptaków bytujących w szczelinach i otworach wentylacyjnych, przed rozpoczęciem prac powinno się przeprowadzić audyt ornitologiczny, a w ich trakcie wdrożyć odpowiednie rozwiązania chroniące (m.in. prowadzenie prac poza sezonem lęgowym, wykonanie zastępczych miejsc lęgowych itp.);
- b) ze względu na możliwość zasiedlenia budynków przez nietoperze, przed przystąpieniem do realizacji prac należy dokonać szczegółowej oceny walorów przyrodniczych i skali zagrożeń; w przypadku stwierdzenia występowania nietoperzy należy wdrożyć odpowiednie rozwiązania chroniące (m.in. odpowiedni termin realizacji prac - późne lato i wczesna jesień; zaklejanie szczelin i innych kryjówek - jeśli istnieje podejrzenie, że mogą w nich przebywać nietoperze - jest niedopuszczalne; można to zrobić dopiero po bezpiecznym opuszczeniu przez nietoperze kryjówek letnich lub zimowych; po opuszczeniu przez nietoperze kolonii letniej (przełom lata i jesieni) lub zimowej (początek kwietnia) jest możliwe zabezpieczanie schronień, ale tak, by zwierzęta mogły wychodzić z kryjówek; ostateczne zatkanie wstępnie zabezpieczonych schronień nietoperzy, może nastąpić dopiero po upewnieniu się, że wszystkie ssaki opuściły azyl).

Aby remont nie spowodował znaczącej szkody przyrodniczej, należy zwierzętom zapewnić istnienie odpowiedniej ilości właściwych schronień po remoncie:

- Pozostawienie kilku szczelin i otworów wykorzystywanych do tej pory przez nietoperze, gdyż te zwierzęta są bardzo przywiązane do swoich schronień. Jest to też często rozwiązanie najprostsze z technicznego punktu widzenia, przy czym nie może wpływać negatywnie na efekt docieplania i trwałość budynku. Jeśli po wykonaniu oceny technicznej uznano, że możliwe jest dalsze wykorzystywanie przez zwierzęta zajmowanych wcześniej szczelin, trzeba zagwarantować nietoperzom łatwy dostęp poprzez pozostawienie odpowiednio zabezpieczonego otworu w izolacji termicznej;
- Jeśli nie ma możliwości pozostawienia schronień istniejących, należy utworzyć schronienia alternatywne, równoważące ubytek takich miejsc w wyniku remontu;
- Liczba alternatywnych schronień powinna w pełni równoważyć stratę;
- Zrównoważenie strat należy rozpatrywać w skali lokalnej (np. osiedla, dzielnicy), a nie pojedynczego budynku, na którym może wystąpić problem z umieszczeniem odpowiedniej liczby skrzynek.
- Nie wszystkie skrzynki są zajmowane przez nietoperze, dlatego ich liczbę trzeba zwiększyć w zależności od gatunku i warunków lokalnych - o 50-200% - w stosunku do miejsc wykorzystywanych przez nietoperze, przed jego remontem;
- Dobór skrzynek i ich lokalizacja musi być uzgodniona z chiropterologiem (chiropterolog – specjalista zajmujący się między innymi życiem i zwyczajami nietoperzy).

- c) ze względu na ochronę siedlisk i gatunków hydrogenicznych oraz wyeliminowanie kolizji dróg twardych ze szlakami migracyjnymi lub miejscami rozrodu i regularnego przebywania fauny, wyklucza się trasowanie nowych odcinków dróg przez siedliska przyrodnicze; dodatkowo przepusty wodne należy dostosowywać do wymogów przepustów ekologicznych dla małych i średnich zwierząt oraz stosować rozwiązania chroniące stosunki wodne oraz jakość wód powierzchniowych i podziemnych.

Pozostałe zadania inwestycyjne nie należą zgodnie Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 1839 z późn. zm.), mających negatywny wpływ na środowisko. Poza tym, część z zaplanowanych zadań nie ma charakteru inwestycyjnego, lecz jedynie edukacyjno-promocyjny lub systemowy. W tych przypadkach nie przewiduje się wystąpienia ryzyka negatywnego oddziaływania na środowisko.

b) Powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach

Podstawę prawną opracowania „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Radzyń Podlaski na lata 2022-2030” stanowią:

- ustawa z dnia z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2021 poz. 485), który określa tytuł do uchwalania programów rewitalizacji;
- *Uchwała Nr XLIII/263/2022 Rady Miasta Radzyń Podlaski z dnia 26 maja 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Radzyń Podlaski,*
- *Uchwała Nr XLV/279/2022 Rady Miasta Radzyń Podlaski z dnia 24 sierpnia 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Radzyń Podlaski na lata 2022-2030.*

Przedmiotowy GPR jest dokumentem spójnym wewnątrznie oraz kompatybilnym ze strategicznymi dokumentami ogólnymi i sektorowymi wyższego rzędu o zasięgu europejskim, krajowym i regionalnym, m.in.:

- *Długookresową Strategią Rozwoju Kraju – Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności,*
- *Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,*
- *Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*
- *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030,*
- *Narodowym Programem Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej,*
- *Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku przyjętej dnia 29.03.2021 r. przez Sejmik Województwa Lubelskiego uchwałą Nr XXIV/406/2021,*
- *Powiatowym Programem Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016-2026,*

- *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Radzyńskim na lata 2016-2026,*
- *Strategią Rozwoju Ponadlokalnego Gmin i Powiatu Radzyńskiego na lata 2021-2027 z perspektywą do 2035 r.*

Wizja, cel główny, cele strategiczne i szczegółowe oraz odpowiadające im kierunki działań, a także planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają charakter komplementarny wobec obowiązujących dokumentów strategicznych i planistycznych Miasta Radzyń Podlaski. Są one spójne z założeniami i celami następujących dokumentów strategicznych:

- *Projektem Programu Rozwoju Miasta Radzyń Podlaski na lata 2021-2027,*
- *Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Radzyna Podlaskiego na lata 2021-2027*
- *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Radzyń Podlaski na lata 2021-2025*
- *Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*
- *Miejskim Programem Przeciwdziałania Narkomanii*
- *Strategią Rozwoju Elektromobilności dla Miasta Radzyń Podlaski na lata 2020-2035,*
- *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Radzyń Podlaski,*
- *Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego.*

c) Przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska

Cele strategiczne i szczegółowe GPR są zgodne z założeniami polityki zrównoważonego rozwoju, przede wszystkim; zrównoważonego wykorzystania zasobów środowiska naturalnego. W ramach dokumentu wyznaczono następujący cel główny: **POPRAWA STANDARDU I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI POPRZEZ OPTYMALNE WYKORZYSTANIE JEGO POTENCJAŁU I ZASOBÓW.**

Natomiast cele strategiczne i szczegółowe obejmują:

Cel strategiczny 1. Odbudować spójność społeczną

Cele szczegółowe:

- 1.1 Zmniejszyć skalę narażenia na ubóstwo i wykluczenie społeczne*
- 1.2 Wspierać rodziny w wypełnianiu przynależnych im funkcji*
- 1.3 Zapewnić wzrost jakości życia mieszkańcom z niepełnosprawnościami,*
- 1.4 Zagwarantować mieszkańcom możliwość wszechstronnego rozwoju i zwiększyć szanse edukacyjne w obszarze rewitalizacji,*

1.5 Budować włączenie społeczne dzięki uczestnictwu w kulturze i aktywnościom sportowym,

1.6 Odnowić poczucie lokalnej dumy i czerpać na co dzień z kulturowości obszaru

Cel strategiczny 2. Odnowić przestrzeń obszaru rewitalizacji

Cele szczegółowe:

2.1 Zagwarantować atrakcyjne dla użytkowników obiekty i przestrzenie publiczne,

2.2 Zapewnienie dostępności przestrzeni publicznej,

2.3 Podnieść jakość usług publicznych,

2.4 Wspierać remonty budynków mieszkalnych i ich bezpośredniego otoczenia

2.5 Poprawić jakość środowiska naturalnego

Cel strategiczny 3. Ożywić gospodarczo obszar rewitalizacji

Cele szczegółowe:

3.1 Promować gospodarczo obszar rewitalizacji

3.2 Tworzyć przestrzenie dla działalności gospodarczej

3.3 Rozwijać postawę przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży

3.4 Zwiększać potencjał lokalnej gospodarki do tworzenia miejsc pracy

Wyżej wymienione cele uwzględniają również aspekty środowiskowe tj. działania w kierunku systematycznej poprawy jakości powietrza atmosferycznego, redukcję lokalnej emisji zanieczyszczeń powietrza i gazów cieplarnianych, związanych ze spalaniem paliw na terenie miasta, zwiększeniem wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych oraz kreowania i utrzymania wizerunku Miasta Radzyń Podlaski, jako jednostki samorządowej, która w sposób racjonalny wykorzystuje energie i dba o jakość środowiska na swoim terenie. Sformułowana w ramach niniejszego dokumentu wizja obszaru rewitalizacji w 2030 roku wskazuje, iż rozwój społeczno-gospodarczy wyznaczonego obszaru następować ma z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju definiowanej jako: rozwój społeczno - gospodarczy, w którym następuje integrowanie działań mających na celu wzrost gospodarczy oraz działań społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej i trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania potrzeb społeczności lub obywateli, zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń.

Przyjęte w GPR cele oraz wyznaczone w ich ramach kierunki działań ściśle korelują z założeniami zrównoważonego rozwoju w aspekcie ochrony środowiska, oraz wypełniają zobowiązania w stosunku do regulacji prawnych Unii Europejskiej, ponieważ każdemu celowi strategicznemu wyznaczonemu w perspektywie interesariusza przyporządkowano kilka celów szczegółowych w różnych obszarach: w sferze społecznej, w infrastrukturze technicznej a także w sferze ochrony środowiska.

Projektowany dokument zwraca uwagę na istotne problemy ochrony dziedzictwa przyrodniczego poprzez realizację działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej, tym samym definiując kierunki działań, mające na celu zrównoważony rozwój miasta zgodny z poszanowaniem środowiska zwracając uwagę na ochronę środowiska w tym cennych przyrodniczo ekosystemów.

Pozytywne oddziaływanie realizacji zadań wyznaczonych w GPR będzie zaznaczało się w takich obszarach jak:

- zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców,
- poprawa efektywności energetycznej budynków,
- poprawa efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego,
- kontynuacji usuwania szkodliwego azbestu,
- zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- poprawa jakości powietrza.

Działania inwestycyjne zawarte w w/w dokumencie ściśle korelują z założeniami zrównoważonego rozwoju w aspekcie ochrony środowiska oraz wypełniają zobowiązania w stosunku do regulacji prawnych Unii Europejskiej.

d) Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska

Zagadnienia podjęte w GPR mają powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska, zarówno w wyznaczonym obszarze rewitalizacji, jak i całego Miasta Radzyń Podlaski. Część z przewidzianych do realizacji w ramach GPR działań ma na celu poprawę, jakości środowiska naturalnego, która to wpłynie pozytywnie na zdrowie i życie mieszkańców miasta. W ramach dokumentu przewidziano działania zmierzające do zwiększenie wykorzystania oze. Zaplanowano także przedsięwzięcia polegające na poprawi efektywności energetycznej budynków. GPR przewiduje także kontynuację programu usuwania azbestu.

Działania określone w Programie prowadzone będą na terenach zabudowanych, dlatego też w przypadku działań termomodernizacyjnych prace muszą być realizowane z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych, w sposób zapewniający ochronę potencjalnych lęgówisk awifauny oraz miejsc rozrodu i żerowisk nietoperzy. Poza tym zaplanowano również działania nakierowane na podwyższenie świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz całego miasta, skierowane w szczególności do dzieci i młodzieży. Jednym z głównych działań będzie rozwijanie i wspieranie pozaszkolnych form edukacji oraz akcji ukierunkowanych na dbanie o wspólną przestrzeń skierowanych do wszystkich mieszkańców. Przeprowadzone w ramach GPR

inicjatywy przyczynią się do podniesienia świadomości lokalnej społeczności w takich dziedzinach jak: efektywność energetyczna, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i powiązania pomiędzy wykorzystaniem energii a zmianami klimatu, kreowania postaw proekologicznych u mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Ewentualny negatywny wpływ na środowisko zadań i działań przewidzianych do realizacji w ramach dokumentu nie będzie miał istotnego znaczenia i w większości założeń będzie ograniczać się do etapu realizacji poszczególnych przedsięwzięć (etapu budowy i modernizacji).

Wdrożenie GPR nie spowoduje nowych zagrożeń lub innych uciążliwości dla środowiska naturalnego, a prawidłowa jej realizacja przyniesie wymierne efekty ekologiczne w postaci minimalizacji antropopresji na środowisko. Jej realizacja nie spowoduje ingerencji i przekształceń w środowisku o wysokich walorach przyrodniczych, nie wpłynie negatywnie na obszary cenne przyrodniczo.

Realizacja działań wskazanych w dokumencie wpłynie na poprawę stanu środowiska oraz przyczyni się do utrwalenia pozytywnych postaw ekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za środowisko naturalne wśród mieszkańców.

2. Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko:

a) Prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań

GPR zakłada wielopłaszczyznowy i zrównoważony rozwój wyznaczonego obszaru rewitalizacji, zarówno pod względem społecznym, jak i infrastrukturalnym. Każde z zaplanowanych działań ma charakter lokalny, w związku, z czym oddziaływania, które będą im towarzyszyły wpłyną jedynie na niewielkie obszary i będą miały charakter odwracalny. Zadania przewidziane do realizacji nie wiążą się ze znacznym zasięgiem ponadlokalnym, długotrwałym i nieodwracalnym oddziaływaniem związanym z emisją, wykorzystaniem zasobów naturalnych czy wystąpieniem awarii przemysłowej.

Katalog zadań zaplanowanych do realizacji w ramach GPR, mogących mieć wpływ na środowisko wymienić należy przedsięwzięcia inwestycyjne:

- Rewitalizacja zdegradowanego budynku Oranżerii wraz z rewaloryzacją Parku Miejskiego w Radzynie Podlaskim
- Zielona Strefa Aktywności Miejskiej Radzyna Podlaskiego

- Modernizacja budynków po byłej szkole Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Radzynie Podlaskim wraz z zagospodarowaniem najbliższego terenu i przystosowaniem na cele kulturalne i turystyczne
- Rewitalizacja budynków mieszkalnych przy ul. Koszary 1-3
- „Jedynka odNowa”
- Przebudowa i remont budynku Przedszkola Miejskiego nr 1 w Radzynie Podlaskim
- Budowa boiska wielofunkcyjnego typu „Orlik” przy Komendzie Państwowej Straży Pożarnej w Radzynie Podlaskim
- Termomodernizacja budynków Komendy Państwowej Straży Pożarnej w Radzynie Podlaskim
- Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej przy ul. Budowlanych
- Przebudowa infrastruktury drogowej wraz z modernizacją sieci wodnokanalizacyjnej w Radzynie Podlaskim - ul. Warszawska i ul. Chomiczewskiego
- Wykonanie prac budowlano-konserwatorskich oraz dokumentacji projektowej dotyczącej odtworzenia kompozycji wnętrz w zakresie posadzki kościoła Pw. Św. Trójcy w Radzynie Podlaskim
- Poprawa efektywności energetycznej sektora publicznego na terenie Miasta Radzyń Podlaski
- Zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie Miasta Radzyń Podlaski
- Wykonanie wiat garażowych.

Pozostałe zadania inwestycyjne nie należą zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 1839 z późn. zm.) do mających negatywny wpływ na środowisko. Poza tym część z zaplanowanych zadań nie ma charakteru inwestycyjnego, lecz jedynie edukacyjno-promocyjny lub systemowy. W tych przypadkach nie przewiduje się wystąpienia ryzyka negatywnego oddziaływania na środowisko.

GPR wskazuje zadania zaplanowane do realizacji w perspektywie czasowej do 2030 roku, a zasięg planowanych działań ogranicza się jedynie do obszaru Miasta Radzyń Podlaski.

Możliwe negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze inwestycji, których realizacja wynika z celów i kierunków działań zawartych w GPR, ograniczało się będzie jedynie do etapu realizacji przedsięwzięć. Wśród celów strategicznych mogą wystąpić projekty, których realizacja będzie powodowała oddziaływanie na środowisko, klimat akustyczny, jakość powietrza, wody oraz gleby. Jednakże negatywne oddziaływania na środowisko, związane z etapem realizacji inwestycji, są oddziaływaniami krótkotrwałymi, odwracalnymi, o ograniczonym

lokalnym charakterze. Po zakończeniu fazy realizacji, oddziaływanie na środowisko inwestycji ekologicznych ulega na etapie eksploatacji odwróceniu, co oznacza, iż zaczynają one oddziaływać pozytywnie na środowisko, dając zauważalną poprawę stanu tych elementów środowiska, które mają chronić.

b) Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych

Na etapie sporządzania *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Radzyń Podlaski na lata 2022-2030* stwierdzono, że realizacja określonych kierunków działań nie wykazuje możliwości oddziaływań skumulowanych i transgranicznych w zakresie powietrza, klimatu akustycznego, gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami, które mogłyby negatywnie wpłynąć na terytorium innych państw.

c) Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska

Realizacja działań zaplanowanych w Gminnego Programu Rewitalizacji nie jest związana z możliwością wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi ani nie powoduje zagrożenia dla środowiska. Zgodnie z przyjętymi założeniami realizacja działań przedstawionych w dokumencie spowoduje korzyści dla środowiska naturalnego zarówno w obszarze rewitalizacji, jak i całego Miasta Radzyń Podlaski. W dokumencie wskazano działania mające na celu poprawę stanu środowiska i jakości powietrza. Wszelkie niekorzystne oddziaływania powstałe w trakcie prowadzenia prac inwestycyjnych będą lokalne, krótkotrwałe i ustąpią z chwilą ukończenia prac budowlanych. Ponadto jego realizacja ma na celu przeciwdziałanie ocieplaniu klimatu oraz adaptacji do zaistniałych już zmian.

Zaplanowane przedsięwzięcia charakteryzują się przejściowym oddziaływaniem na najbliższe otoczenie tylko w momencie prowadzenia prac inwestycyjnych. Aby zapewnić jak najmniejszą ingerencję projektów inwestycyjnych w środowisko, w trakcie realizacji prac będą przestrzegane obowiązujące normy i przepisy w zakresie ochrony środowiska naturalnego oraz przepisy BHP, a także zapewniona zostanie ochrona dla osób oraz własności publicznej poprzez unikanie uciążliwości, skażenia środowiska i hałasu. Cele szczegółowe przewidziane do realizacji ze względu na rodzaj i usytuowanie, nie będą miały zatem negatywnego wpływu na środowisko oraz zdrowie ludzi zarówno w fazie realizacji, jak i eksploatacji.

W celu ograniczenia występowania negatywnego oddziaływania na środowisko na etapie realizacji inwestycji, zostanie zastosowanych szereg działań zapobiegających, m.in.:

- dobrze przemyślany wybór lokalizacji inwestycji,

- stosowanie odpowiednich materiałów, rozwiązań technologicznych i technicznych, które są bezpieczne dla środowiska,
- selektywne gromadzenie powstających odpadów oraz przekazanie ich do unieszkodliwiania lub odzysku,
- dostosowanie terminów prac do okresu rozrodczego zwierząt (poza sezonem lęgowym ptaków, przygotowanie zastępczych miejsc lęgowych),
- stosowanie się do zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminie utrzymania czystości i porządku w gminie oraz w przepisach prawnych przy realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Zastosowanie się do powyższych zaleceń w sposób znaczący ograniczy ewentualne negatywne oddziaływanie na środowisko, w tym na obszary chronione na terenie miasta jak również w gminach sąsiednich.

3. Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko:

a) Obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu

Na obszarze Miasta Radzyń Podlaski wyróżniają się następujące struktury składające się na przyrodniczy system Miasta:

- Obszary węzłowe – decydujące o ilości i jakości populacji i gatunków w rejonie Radzyna Podlaskiego. Stanowi je kompleks leśny projektowanego Radzyńskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. ROChK jest terenem projektowanym dla ochrony fizjocenozy leśnych, łąkowych i mozaiki agrocenozy. W sąsiedztwie Miasta położony jest rozległy kompleks leśny „Feliksówka”, gdzie utworzono rezerwat faunistyczny „Czapliniec”, w którym występują gniazdujące czaple siwe. Dominują tu siedliska boru świeżego, boru mieszanego świeżego i lasu mieszanego, gdzie występuje wiele gatunków rzadkich i chronionej awifauny. Kompleks „Feliksówka” spełnia również ważną rolę klimatotwórczą, wodochronną i przyrodniczą.
- Węzły ekologiczne – to ciągi lasów i terenów podmokłych, tworzących półpierścień zieleni wokół Miasta. Wyodrębniono cztery węzły ekologiczne o charakterze leśnym. Pierwszy położony jest kilkaset metrów na południe od Miasta i na północ od Branickiej Drogi. Pełni on ważną rolę ochronną i przyrodniczą z uwagi na przeważające siedliska i przestrzenne umiejscowienie w stosunku do obszaru zurbanizowanego. Drugi węzeł ekologiczny położony jest na południe od trasy Radzyń Podlaski – Parczew. Okala on leśnym pierścieniem Miasto od południa. Trzecia strefa węzła ekologicznego stanowi rozległy ekosystem leśny i bagienno-łąkowy. Jest to ważny obszar źródliskowy – wypływają stąd

dwa bezimienne ciek: jeden na zachód, wpada bezpośrednio do Białki przed strefą zurbanizowaną, drugi na wschód uchodzący do Starej Piwonii w profilu Zbultów Mały. Czwartą strefą węzła ekologicznego jest niewielki jednak ważny kompleks leśny Oprawy, pomiędzy Białką, a bezimiennym ciekami, spełniający zadanie ochronne.

- c) Obszary łącznikowe – są to w rejonie Radzyna Podlaskiego wyróżniające się formy PSM. Podstawą tej rangi obszarów jest rozległa dolina Białki, w dolnym biegu tego ciek. Bezpośrednio do niej uchodzą dwie strugi z wyraźnie rozwiniętymi dolinami
- d) Korytarze ekologiczne – głównie dolina Białki i jej dwu dopływów; ich rola sprowadza się do funkcjonalno-przyrodniczego połączenia obszaru węzłowego i węzłów ekologicznych. Korytarz ten jest „otwarty”, przez co Miasto włączone jest w strefę oddziaływania przyrodniczego projektowanego Bialskopodlaskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu na północnym wschodzie, a przez Białkę i Tyśmienicę na południowym zachodzie w Ekologiczny System Obszarów Chronionych (ESOCh).
- e) Sięgacze ekologiczne – to również elementy łącznikowe, o mniejszej randze funkcjonalnej niż korytarze i spełniają rolę przyrodniczą (biologiczną), klimatyczną lub hydrograficzną. Wyznaczono w rejonie Miasta kilka sięgaczy. Ich podstawową funkcją są powiązania hydrograficzne i przyrodnicze różnej rangi obszarów PSM i terenów poza obszarem przyrodniczym. Najczęściej są to wąskie strefy przykorytowe niewielkich strug wodnych, w znacznej części o wyprostowanym biegu, a także pasma zadrzewień lub zakrzaczeń o lokalnej roli w przemieszczaniu się gatunków, populacji i zwiększania różnorodności biologicznej różnych typów obszarów.

Miasto Radzyń Podlaski położone jest w sąsiedztwie projektowanego Radzyńskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. W strukturze Miasta wyodrębniono Przyrodniczy System Miasta (PSM) obejmujący najcenniejsze przyrodniczo tereny, połączone w system funkcjonalno-przestrzenny. W tym obszarze szczególnej ochronie podlega Główny Zbiornik Wód Podziemnych – GWZP nr 215 pn. „Subniecka Warszawska” należący do większego zbiornika pn. „Niecka Mazowiecka”.

Do najcenniejszych zasobów krajobrazu naturalnego i przyrody Miasta należą:

- dolina rzeki Białki – ponadlokalny korytarz ekologiczny,
- lasy o znaczeniu przyrodniczo-krajobrazowym,
- wody podziemne (GWZP nr 215).

Na obszarze miasta występują obszary o szczególnych właściwościach naturalnych oraz obszary wymagające specjalnej ochrony ze względu na występowanie gatunków roślin i zwierząt lub ich siedlisk lub siedlisk przyrodniczych. GPR obejmuje wyznaczony obszar rewitalizacji, w tym obszary o ważnym znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego (tj. zabytki).

Na obszarze rewitalizacji znajdują się obiekty mające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego objęte ochroną konserwatorską LWKZ (rejestr i ewidencja) oraz ujęte w gminnej ewidencji zabytków. Realizacja zadań przewidzianych w GPR nie wpłynie na stan obszarów i obiektów objętych ochroną konserwatorską lub mających szczególne znaczenie dla dziedzictwa kulturowego. Należy podkreślić, że obowiązek uzgadniania wszelkich prac inwestycyjnych ww. strefie ze służbami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków eliminuje wystąpienie negatywnego wpływu przewidzianych działań na zachowanie dziedzictwa kulturowego. W przypadku realizacji działań inwestycyjnych w pobliżu ww. obiektów, dokumentacja projektowa przed jej zatwierdzeniem zostanie uzgodniona z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, a wszelkie uwagi zostaną uwzględnione w trakcie realizacji inwestycji. Prace związane z realizacją projektów zostaną przeprowadzone w sposób wywierający minimalny wpływ na środowisko przyrodnicze.

b) Formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

Na terenie Miasta Radzyń Podlaski nie występują obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 z późn. zm.). Na obszarze Miasta Radzyń Podlaski nie planuje się wprowadzenia form ochrony przyrody w postaci obszarów Natura 2000.

Na obszarze Miasta Radzyń Podlaski ochroną pomnikową objęto pojedyncze okazy drzew:

- modrzew europejski – 1 szt., obwód 300 cm – w Parku Miejskim – zarządzającym terenem jest Urząd Miasta Radzyń Podlaski,
- modrzew europejski – 1 szt., obwód 285 cm – w Parku Miejskim – zarządzającym terenem jest Urząd Miasta Radzyń Podlaski.

W sąsiedztwie Miasta, na południu od jego granic znajduje się Dolina Tyśmienicy. Dolina Tyśmienicy łączy się z obszarem Radzynia poprzez rzekę Białkę. Dolina stanowi cenną w skali Europy – ptasią ostoję.

Żadne z proponowanych w GPR przedsięwzięć nie dotyczą bezpośrednio obszarów sieci Natura 2000, żadne nie ingeruje również bezpośrednio w siedliska i gatunki priorytetowe, stanowiące podstawę do wyznaczania obszarów Natura 2000. Zadania przewidziane do realizacji w GPR nie spowodują trwałego uszczuplenia lub fragmentacji siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla ochrony których wyznaczone

zostały obszary europejskiej ekologicznej sieci Natura 2000, a także innego rodzaju zakłóceń w funkcjonowaniu tej sieci.

Zakres prac nie wpłynie negatywnie na zachowanie integralności obszarów ani spójności sieci ekologicznej. Realizacja założeń dokumentu nie wpłynie negatywnie na obszary chronione oraz nie jest sprzeczna z celami ochrony ww. obszarów ani nie stanowi żadnego z zagrożeń dla nich. Planowane inwestycje nie pogorszą stanu siedlisk, a także nie wpłyną negatywnie na gatunki, dla których zostały wyznaczone najbliższe obszary sieci ekologicznej Natura 2000. Planowane zamierzenia ze względu na swoją lokalizację oraz charakter nie zredukują obszaru występowania kluczowych siedlisk przyrodniczych, nie zredukują liczebności kluczowych gatunków i nie naruszą równowagi pomiędzy kluczowymi gatunkami dla których wyznaczono te obszary. Projektowane przedsięwzięcia nie zmniejszą różnorodności obszarów Natura 2000. Nie spowodują także zaburzeń, które wpłyną na wielkość populacji, zagęszczenie lub równowagę pomiędzy kluczowymi gatunkami, dla których powołano obszary Natura 2000. Zaplanowane przedsięwzięcia nie spowodują żadnych chwilowych lub trwałych zmian w funkcjonowaniu kluczowych czynników ekologicznych warunkujących trwałość siedlisk przyrodniczych. Inwestycje nie będą wywoływały oddziaływań, które mogłyby w sposób skumulowany wpływać na sieć obszarów Natura 2000.

Biorąc pod uwagę charakter przedsięwzięć, skalę oraz zakres prac należy uznać, iż nie będą one w sposób znaczący negatywnie wpływać na ww. obszary chronione, w tym na obszary Natura 2000 oraz nie przewiduje się znaczących oddziaływań związanych z ich realizacją i funkcjonowaniem.

PODSUMOWANIE

W trakcie realizacji inwestycji związanych z realizacją *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Radzyń Podlaski na lata 2022-2030* wystąpią oddziaływania krótkotrwale ograniczone do obszaru, na którym będą realizowane, nie wykraczające poza teren miasta. Potencjalnie negatywne oddziaływania mające jedynie charakter lokalny, przy zastosowaniu działań minimalizujących, będą pozostawać bez większego znaczenia dla ogólnego stanu środowiska. Realizacja działań określonych w przedmiotowym dokumencie nie spowoduje wystąpienia oddziaływań skumulowanych oraz transgranicznych. Nie będzie również powodowała wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi i zagrożenia dla środowiska. Realizacja Programu przyczyni się do zmniejszenia ładunku zanieczyszczeń emitowanego z terenu miasta do powietrza, głównie poprzez zmniejszenie zapotrzebowania energetycznego budynków, a także ograniczenia emisji.

Przewidziane w dokumencie działania oraz ich skutki w postaci oddziaływania na środowisko nie będą niosły ze sobą wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla

środowiska. Wszystkie działania będą zgodne z zasadami ochrony środowiska i przyczyniać się będą do jego poprawy. Przedłożony projekt nie przewiduje takich działań, które mogłyby się przyczynić do pogorszenia stanu środowiska.

Dokument nie wpłynie ujemnie na środowisko, wręcz przeciwnie – stwarza ramy instytucjonalne, które pozwolą w należyty sposób chronić poszczególne komponenty środowiska na terenie miasta.

Dla zadań, dla których wymagane jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia przed rozpoczęciem ich realizacji określone zostaną warunki środowiskowe ich realizacji, co pozwoli na zabezpieczenie środowiska naturalnego i zdrowia ludzi.